

Müzik Eğitiminde Toplam Kalite Uygulamaları

Applications of total quality management in music education

Turan SAĞER

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara-TÜRKİYE

ÖZET

Bu çalışmada müzik eğitimi kurumlarında Toplam Kalite Yönetimi'nin gerekliliği ve uygulanabilirlik alanları incelenmiştir. Bu doğrultuda müzik eğitimi ve Toplam Kalite Yönetimi hakkında genel bir bilgi verilerek alanın ilkelerinden olan vizyon, misyon ve takım çalışmasının önemi ile bu ilkelerin müzik eğitimi kurumlarında kullanılmasının yararları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplam kalite yönetimi, müzik eğitimi, vizyon, misyon, takım çalışması

ABSTRACT

In this study, it has been investigated the necessity and applicability field of Total Quality Management in music educational foundations. In this way, it has been discussed the basic components of Total Quality Management and the importance of vision, mission and team teaching in music education.

Key Words: Total Quality Management, music education, vision, mission, team teaching

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojiadaki gelişmelere koşut olarak toplumsal yaşamda meydana gelen gelişmeler, eğitime duyulan ihtiyacın önemini daha da artırmıştır. Son yıllarda çok sık olarak karşılaşılan “Yeniden Yapılanma” kavramı, özellikle sanayi sonrası bilgi toplumlarını ifade etmede kullanılan popüler tanımlar arasındadır. Bu kavramın temelini bakıldığında bilgi kavramının önemli bir belirleyiciliğe sahip olduğu görülmektedir. Bilginin bu derece önem kazanması, bilginin üretildiği, dağıtıldığı kurumlardan biri olan eğitim kurumlarının yapısını, işleyişini, yönetimini, programlarını

kısaca eğitim örgütünün bütününü sorumluluklarını önemli ölçüde artırmaktadır. Eğitim örgütleri diğer sistemleri de etkileme şansına sahiptir.

Eğitime küreselleşen dünyada çok önemli görevler düşmektedir. Artık toplumsal yapıdaki sürekli değişimler ile bilim ve teknolojiadaki gelişmeler eğitime duyulan ihtiyacı zorunlu hale getirmektedir. Bir ülkede üretilen ve tüketilen bilginin kalitesi ve bunu belirleyen yetişmiş insan gücünün sahip olduğu özellikler, uluslar arası platformda o ülkenin yerini belirlemede önemli role sahiptir. (Cafıoğlu, 1996)

Son yıllarda eğitimde toplam kalite üzerinde fazlaca durulmaktadır. Kalitede insanların beklentileri ve onların mutluluğu hedef alınırken, insanların gelişmelerinde de kalite düşüncesi baz alınmaktadır.

Böyle gelişen bir dünyada, müzik eğitimi kurumlarının da bu değişme ve gelişmeleri takip ederek yeniliklere açık olması kaçınılmazdır. Ancak toplam kalitenin uygulandığı bir müzik eğitimi küreselleşen dünyada varlığını sürdürebilecektir.

Günümüz dünyasında gelişmiş bireylerin, şirketlerin, okul ve diğer kuruluşların parolası: “kalite” Toplam kalite ve onun eğitim üzerindeki etkisini anlayabilmek için Toplam Kalite Yönetiminin (TKY) Amerika ve Japonya’ daki gelişimini kısaca hatırlamak gerekir. II. Dünya Savaşı öncesi ve hemen sonrasında, üzerinde “Japon Malı” yazılı malların ABD gibi gelişmiş ülkelerde hor görülüp, aşağılandığı gerçeği çoğumuzun hafızasındadır. Günümüzde ise, Japonya dünyanın en büyük ekonomi ve sanayi devlerinden biri haline gelip Japonya’da üretilen her tür eşyanın yüksek kalitenin sembolü olmasının nedeni, Japon liderlerinin “Yüksek Kalitede Mal ve Hizmet Üretme” anlamına gelen İstatistiksel Proses ilkelerinin ülkelerinde William Edward Deming ve Josep Juran tarafından öğretilmesi gönülden inanılıp desteklenmesidir. (Köksal, 1998)

2. TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Bir toplumun gelişmişliğinde, o toplum insanına “mal ve hizmetlerin kaliteli, yeter sayıda ve zamanında sunulması” kıstas olarak kabul edilir. Bu sunulmadan, o toplumda bu amaçla kurulmuş kamu ve özel kesim teşkilatları sorumludurlar (Şahin, 1999).

Kaliteyi artırarak rekabet gücünü geliştirmenin çağdaş yöntemi TKY’dir. Doğru üretimi, ilk defasında yapmayı ve bunu her defasında tekrarlamayı hedefleyen rekabet gücünü kazanmasını amaçlayan bir yöntemdir. Hedef, belli bir standardı tutturmak

değil, seviyeyi sürekli ve hızlı bir tempoda geliştirmektedir. Bu nedenle başarılı bir şekilde TKY uygulayan işletmelerin temel aldıkları unsur “sürekli gelişme” olmaktadır. (Odaman ve Özer, 1999)

Sürekli gelişme ve müşteri memnuniyetinin sağlanması TKY anlayışını benimsemiş kuruluşlarda tüm çalışanların birlikte katılımı ile sağlanacaktır. Çünkü TKY “katılımcılık” öngören bir yönetim felsefesidir. Toplam katılımcılık anlayışı ile insan kaynaklarının bütün yetenek ve becerilerinden yararlanır ve örgütün iç bölümlerinin uyumlu çalışması sağlanır. Ana hatlarıyla ortaya koyduğumuz TKY'nin ilkelerini şu şekilde özetleyebiliriz. (Odaman ve Özer, 1999)

- a) Kuruluşların başarısı, büyük ölçüde müşteri gereksinimlerinin anlaşılmasına ve tatmin edilmesine bağlıdır.
- b) Kalitede öncülük ve önderlik üst yönetimin sorumluluğundadır.
- c) Sorunların çözümü ve sürekli iyileştirmenin sağlanması, gerçek veriler kullanılarak istatistiksel yorum yapılmasına bağlıdır.
- d) Kuruluş hedeflerine ulaşmak amacıyla, her düzeydeki işlevlerin sürekli iyileştirilmesi düşüncesi egemen olmalıdır.
- e) Sorunların çözümü ve süreç iyileştirmenin etkinliği, çok işlevli ekip çalışmalarının başarısına bağlıdır.
- f) Sürekli öğretim ve eğitim tüm kuruluş çalışanlarının asıl görevlerindedir.

3. EĞİTİMDE KALİTE

Eskiden olduğu gibi eğitim sisteminin yenileştirilmesi ve geliştirilmesi toplumsal değişmelere sıkı bir ilişki içinde olmuştur. Ekonomik değişmeler kadar, davranış biçimlerindeki, değerlerdeki ve yaşama ait düşüncelerdeki değişmeler de rol oynamıştır. Talcott Parsons'un da ifade ettiği gibi örgütler uyum, toplumsal amaçların başarılması, birlik bütünlük ve toplumsal idealler açısından kendilerini dönüştürme çabası içine girmektedirler. Bu toplumsal değişimden etkilenen eğitim kurumları da yeni eğitim anlayışları ile yeni kurallar koyma ve örgütsel yapılanmalarla tepkisini sunmuştur. İnsan israfının ortadan kaldırılmasına yönelik olarak verilmesi gereken tepkinin bugünkü duruma cevap verme ve geleceği hazırlama açısından yetersiz olduğu ifade edilebilir.

Çünkü eğitimin artık küreselleşen dünya paralelinde geniş olarak yorumlanması ve ciddi bir biçimde öğrenci, öğretmen ve toplum ihtiyaçlarına yönelmesi gerekirken bunda yetersiz kaldığı, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara büyük ölçüde cevap veremediği ve hazırlıksız olduğu görülmektedir.

4. MÜZİK EĞİTİMİ

Yalın ve özlü anlatımıyla müzik eğitimi “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli davranışlar kazandırma” yada “ bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturması sürecidir” (Uçan, 1994).

Müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü, müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır.

Ancak, kolu ve dalı, kapsamı ve içeriği, araç ve gereci, yöntemi ve tekniği, ortamı ve düzeyi, aşaması ve süresi ne olursa olsun müzik eğitimi, temelde, genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir (Uçan, 1994).

5. MÜZİK EĞİTİMİNİN ÜÇ ANA TÜRÜ

5.1. Genel Müzik Eğitimi

Genel Müzik Eğitimi, iş, meslek, okul, bölüm konu ve program ayırımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı ve “insanca yaşam” için gerekli asgari – ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1994).

5.2. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, müziğe yada müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın alanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu alabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1994).

5.3. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu yada dalını, o bütün, kol yada dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan yada öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin yada mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1994).

Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik eğitimi, seslendiricilik/ yorumculuk eğitimi) müzik bilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği (eğitmenliği) eğitimi, müzik teknolojülüğü eğitimi, mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını kollarını oluşturur (Uçan, 1994).

Mesleki Müzik Eğitimi, genellikle, öngün eğitim kurumlarında yada bu kurumlardakine benzer ortamlarda gerçekleştirilir. Bazı (özel) durumlarda, bazı dallarda çok erken yaşlarda başlamakla birlikte, genellikle öğretimin son yıllarında ki yönlendirmelere de bağlı olarak, orta öğretimde belirginleşir ve yüksek öğretimde kesin biçimini alır. Alan Bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak biçimde programlanır. Programlarda, ortaöğretimden yüksek öğretime kadar kesin biçimini alır. Alan Bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak biçimde programlanır. Programlarda, ortaöğretimden yüksek öğretime doğru gidildikçe alan ve meslek bilgisine daha çok ağırlık verilir.

6. MÜZİK EĞİTİMİ KURUMLARINDA TOPLAM KALİTE

Eğitim konusu bütün dünyada giderek daha fazla önem kazanmakta ve özellikle bilgi toplumuna giden yolda yeni arayış ve anlayış yeniden yapılanmaların asıl hedefi haline gelmektedir. Dünyada yaşanan bilgi patlaması, bir taraftan bilgi üretimini ön plana çıkarırken, diğer taraftan da ekonomik sosyal ve siyasi etkinlikler ile yaşanan diğer bütün alanlarında bilginin daha yoğun bir şekilde kullanılmasına imkan hazırlamaktadır (Aksoy, 2000).

Bilginin hayatın her alanında kullanımının artmasına paralel olarak, bilginin üretim ve yayılım merkezleri olan bütün kültür enstitüleri ile birlikte (Müzik eğitimi kurumları da bu merkezlerden biridir.) eğitim ve öğretimin niteliği ve fonksiyonlarını daha etkili bir şekilde gerçekleştirmesi gereği giderek daha önem kazanmaktadır.

Toplumsal hayatın her alanında olduğu gibi müzik eğitiminde de insan ihtiyaçlarını en üst düzeyde tatmin etme olarak düşünülebilecek kalite kavramının gitgide önemi ve uygulama alanları da büyümektedir.

Sosyal, ekonomik, sanatsal kalkınma ve gelişme sürecinde ulusal ve uluslar arası rekabet üstünlüğünde eğitilmiş insanın kritik önemi artarken müzik eğitiminin kalite meselesi de giderek daha fazla sorgulanmaktadır.

6.1. Müzik Eğitiminin Vizyonu

Vizyon stratejik yönetimin önemli parçalarından biridir. Vizyon ortak hedef ve inançları ifade etmektedir. Ortak vizyon, özellikle organizasyonlardaki bireyleri ortak noktada birleştirmede çok etkili olmaktadır. İnsan ilişkilerinde paylaşılan vizyonun gücü inkar edilemez (Cofoglu, 1996).

Müzik eğitimi alanında ciddi bir “vizyon” sıkıntısı vardır. Türkiye’de sanat ve siyaset alanındaki belirsizlikler birçok alanı etkilediği gibi müzik eğitimini de etkilemektedir.

Gelecek için müzik eğitimi kurumlarının yönlerini belirlemeleri gerekmektedir. Vizyon açık, olumlu, inanılır, güvenilir, paylaşılabilir ve uğraşılabilir olmalıdır. Paylaşılan vizyonun önemli bir yere sahip olmasının arkasında, kişisel vizyonu bünyesinde veya şemsiyesi altında bulundurulması yatmaktadır.

Müzik eğitiminde vizyon artık herkes tarafından önemli bir kavram olarak algılanmalıdır. Çünkü müzik kurumlarının vizyonları onların kimlikleri olarak ifade edilecektir. Bu ifade edilecek vizyonun içinde,

Müzik eğitimi kurumlarının amacı ve yapısı,
Müzik eğitimindeki programların bütün özellikleri,
Müzik eğitimi kurumlarının çalışma ilişkisi,
Müzik eğitimi kurumlarının toplumla ilişkisi,
Müzik eğitimi kurumlarının gelecekte alacakları şekille ilgili bütün özellikleri görmek mümkün olacaktır.

6.2. Müzik Eğitiminin Misyonu

Her eğitim kurumu gibi, müzik eğitimi kurumları da bir misyon belirlemeli herkes bu misyonu bilmeli ve geliştirmelidir. Zaten başarılı eğitim kurumları, kurumdaki üyelerin hepsinin paylaştıkları açık değerlere sahiptirler (Cafoglu, 1996).

Müzik eğitiminde misyon şu şekilde hizmet etmelidir.
Müzik eğitiminin özelliklerinin toplumuna yansıtılmalı
Müzik eğitime amaç ve yön vermeli,
Müzik eğitimi politikası üretmek için ölçülü veri olarak kullanmalı,
Müzik eğitimi kültürünü oluşturmali
Müzik eğitiminde hareketliliği genellemeli
Rekabet ve motivasyon için hizmet etmelidir.
Müzik eğitiminin bütçe planlaması, müzik eğitim programlarının belirlenmesi, öğretim elemanlarının geliştirilmesi için yapılan planlar belirlenen misyonlara göre belirlenmelidir.

6.3. Takım Çalışması

Takımlar, son yıllarda, örgütlerdeki en önemli grup olgusu olarak ortaya çıkmıştır. Oysa takım kavramı örgütler için yeni değildir, takım çalışması üzerinde yıllar önceden beri durulmuştur. Örneğin, tanınmış kalite “guru” sunu Joseph Juran “Problem Çözmeye Takım Yaklaşımı” nı Japonya’ya 1950’lerde, ABD’ye de 1980’lerde geliştirmiştir. Günümüzde de, gerek ilerleyen bilgi teknolojilerinin bir sonucu olarak, gerekse toplam kalite ve örgütsel öğrenme sürecine oluşan özel ilgiye bağlı olarak takım yaklaşımı giderek yaygınlaşmaktadır (Ensari, 1999).

Müzik eğitimi kurumları yapısı gereği, içinde birden fazla takım bulunduran eğitim kurumlarıdır, Müzik eğitiminde takım çalışması;

Kaliteli eğitim yapma,

Kaliteli sınav sapma,

Kaliteli konser yapma,

Müzik eğitimi kurumlarının şartlarının iyileştirilmesi için gerekli değişikliklerin yapılmasında bireylerin aktif rol oynaması fikrinin çoğalması gerekmektedir.

Müzik eğitiminde takımlar yüklediği fonksiyona göre çeşitlilik gösterirler. Örneğin bir sınıftaki derste, öğrenci orkestralarında ve korolarında takımın üyelerini öğrenciler oluştururken, bölüm kurulu, akademik orkestra, sınav komisyonları vb. gibi gruplarda takımı öğretim elemanları oluşturmaktadır. Müzik eğitimi kurumlarında oluşturabilecek bazı takımlar;

Ana ilim dalı kurulu

Bilim Dalları (Yaylı Çalgılar, Piyano, Ses Eğitimi, Müzik Kuramları, Müzik Teknolojisi)

Okul Orkestrası (Öğrenciler için)

Akademik Orkestra (Öğretim elemanlarından kurulu)

Korolar

Her türlü amaçla toplanan sınav komisyonları,

Lisansüstü derslerdeki araştırma grupları

Müzik eğitimi kurumlarının kendi içlerinde takım ruhunu oluşturmaya ve bunu yaygınlaştırmaya acilen ihtiyaçları vardır. Çünkü kaliteli müzik eğitimi kurumları geliştirmede, kurumdaki herkesin karar vermeye katılımı, çalışma ortamında birbirini desteklemeye ihtiyacı vardır. Oluşturulacak kaliteli takımlar ile;

Ortak amaçlar açık ve net bir şekilde oluşturulur.

Takımın içerisinde üyeler birbirine güvenir ve destek sağlar,

Bütün takım üyelerinin farklılıklarına değer verilir ve bu farklılıklar tanımlanır.

Takım üyeleri özgürce seçme ve karar verme hakkına sahip olurlar.

Üyelerin görevleri ve rolleri tanımlanır (Cafıoğlu, 1999).

7. SONUÇ

Müzik eğitimi kurumlarını bir örgüt olarak değerlendirirsek, bu örgütün sürekli gelişmesi için öğrenen örgüt kimliğine sahip çıkması gerekmektedir. Bunun için de dünyadaki müzik eğitimindeki gelişmeleri ve değişimler yakından gözlemlemek gerekmektedir. Bunun için Müzik eğitimindeki bütün değerleri sorgulamak ve yeni bir modelin oluşmasına imkan tanınması gereklidir. Buda TKY' kültürünü benimseyen, vizyonu ve misyon belirleyen takım çalışmasına geniş yer veren müzik eğitimi örgütleri ile gerçekleşecektir.

Müzik eğitimi kurumlarında örgütlerin kültürel yapısı artık insanların orada olmaktan mutluluk duyacakları bir yapıya dönüşecektir. Ve "KALİTE" ancak kaliteye olan inanç ile yeşerecek ve gelişecektir (Cafıoğlu, 1999).

KAYNAKLAR

- Aksoy, Ö., 2000, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü TKY Dersi Araştırma Ödevi, Ankara.
- Cafıoğlu, Z., 1996, Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, Avni Akyol Ümit Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Cafıoğlu, Z., 1999, Yeni Türkiye Dergisi, 26 (Özel sayı), 308.
- Ensari, H., 1999, XXI. Yüzyıl Okulları İçin TKY, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Köksal, H., 1998, Kalite Okullarına Geçişte TKY, Dünya Yayınları, İstanbul.
- Odaman, S. ve Özer, P.S., 1999, Yeni Türkiye Dergisi, 26 (Özel Sayı), 295.
- Şahin, A., 1999, Yeni Türkiye Dergisi, 26 (Özel Sayı), 315.
- Uçan, A., 1994, Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.